

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний педагогічний університет
імені Г.С. Сковороди

**ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА
НАВЧАННЯ ТА ВИХОВАННЯ**

Збірник наукових праць

Випуск 51

Харків 2021

ББК 74.00

Т 33

Засновник:

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

Головний редактор:

Іонова О. М. – д-р пед. наук, проф., м. Харків, Україна

Редакційна колегія:

Бочарова О. А. – д-р пед. наук, проф., м. Краків, Польща;

Ван І. – д-р філософії у галузі соціологічних та педагогічних наук, проф., м. Ханчжоу, Китай;

Велскоп В. – д-р соціолог. наук, м. Лодзь, Польща;

Жерновникова О. А. – д-р пед. наук, доц., м. Харків, Україна;

Калашник Л. С. – д-р пед. наук, проф., м. Харків, Україна;

Калашник Н. Г. – д-р пед. наук, проф., м. Краматорськ, Україна;

Костікова І. І. – д-р пед. наук, проф., м. Харків, Україна;

Малихін О. В. – д-р пед. наук, проф., м. Київ, Україна;

Резван О. О. – д-р пед. наук, проф., м. Харків, Україна;

Сак Р. – доктор філософії в галузі освіти, доц., м. Ван, Туреччина;

Тарарак Н. Г. – д-р пед. наук, проф., м. Харків, Україна;

Фазан В. В. – д-р пед. наук, проф., м. Полтава, Україна;

Чжань Ц. – канд. пед. наук, м. Гуейчжень, Китай;

Штефан Л. А. – д-р пед. наук, проф., м. Харків, Україна.

Відповідальний редактор

Боярська-Хоменко А.В. – д-р пед. наук, доц., м. Харків, Україна.

Згідно з наказом Міністерства освіти і науки України № 886 від 02.07.2020 року збірник внесено до Переліку наукових фахових видань України категорії «Б», у яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора наук і доктора філософії (кандидата наук).

Спеціальність: 011 Освітні, педагогічні науки, 015 Професійна освіта

Журнал відображено у базах даних:

Index Copernicus, Ulrichsweb Global Serials Directory OCLC WorldCat, Open Academic Journals Index (OAJI), Research Bible, Bielefeld Academic Search Engine (BASE), Google Scholar, Національна бібліотека імені В.І. Вернадського.

ISSN 2312-0657 (Print), ISSN 2312-8046 (Online)

Свідоцтво про державну реєстрацію: КВ № 15540-4012 ПР від 13.07.2009 р.

Адреса редакції: 61000, м. Харків, вул. Валентинівська, 2, к. 316-В.

Телефони: (0572) 68-16-78

Електронну версію збірника розміщено на сайті: <http://journals.hnpu.edu.ua/index.php/methodics>

E-mail: zbirnikteoriatametodika@gmail.com

Затверджено вченою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди (протокол № 11 від 22 листопада 2021 року)

Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди «Теорія та методика навчання та виховання». Харків, 2021. Вип. 51. 216 с.

У збірнику висвітлюються актуальні питання теорії та методики навчання і виховання у закладах вищої та загальної середньої освіти.

Для наукових працівників, викладачів і студентів.

© Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, 2021

Ministry of Education and Science of Ukraine

H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University

**THEORY AND METHODS
OF TEACHING AND EDUCATION**

Collection of scientific works

Issue 51

Kharkiv 2021

BBK 74.00

T 33

Founder:

H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University

Editor-in-Chief:

Ionova O. M. – Dr. hab. in Pedagogy, Professor, Kharkiv, Ukraine

Editorial board:

Bocharova O. A. – Dr. hab. in Pedagogy, Professor, Krakiv, Poland;

Van I. – PhD in Sociology and Pedagogy, Professor, Hangzhou, China;

Velskop W. – Dr. hab. in Sociology, Lodz, Poland;

Zhernovnikova O. A. – Dr. hab. in Pedagogy, Professor, Kharkiv, Ukraine;

Kalashnyk L. S. – Dr. hab. in Pedagogy, Professor, Kharkiv, Ukraine;

Kalashnyk N. G. – Dr. hab. in Pedagogy, Professor, Kramatorsk, Ukraine;

Kostikova I.I. – Dr. hab. in Pedagogy, Professor, Kharkiv, Ukraine;

Malykhin O.V. – Dr. hab. in Pedagogy, Professor, Kyiv, Ukraine;

Rezvan O.O. – Dr. hab. in Pedagogy, Professor, Kharkiv, Ukraine;

Sak R. – PhD in Education, Associate Professor, Van, Turkey;

Tararak N. H. – Dr. hab. in Pedagogy, Professor, Kharkiv, Ukraine;

Fazan V.V. – Dr. hab. in Pedagogy, Professor, Poltava, Ukraine;

Chzhan T. – PhD in Pedagogy, Professor, Guayzheng, China;

Shtefan L. A. – Dr. hab. in Pedagogy, Professor, Kharkiv, Ukraine.

Executive editor:

Boiarska-Khomenko A.V. – Dr. hab. in Pedagogy, Professor, Kharkiv, Ukraine.

According to the order of the Ministry of Education and Science of Ukraine № 886 from 02.07.2020 the collection is included in the List of scientific professional editions of Ukraine of category "B" in which results of dissertations for obtaining scientific degrees of the doctor of sciences and the doctor of philosophy (candidate of sciences) can be published.

Specialty: 011 Educational, pedagogical sciences, 015 Professional education

Indexing:

Vernadsky National Library of Ukraine, Ulrichsweb Global Serials Directory, OCLC WorldCat, Open Academic Journals Index (OAJI), Research Bible, Index Copernicus, Google Scholar, BASE (Bielefeld Academic Search Engine), Open AIRE.

ISSN 2312-0657 (Print), ISSN 2312-8046 (Online)

The State Registration Certificate: KB № 15540-4012 IIP of 13.07.2009

Editorial office address: 61168, Kharkiv, 2 Valentynivska Str., office 318-V.

Tel.: (0572) 68-16-78

The electronic version of the collection is available on the site:

<http://journals.hnpu.edu.ua/index.php/methodics>

E-mail: zbirnikteoriatametodika@gmail.com

*Approved by the Academic Council of H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University
(protocol № 11 dated 22.11.21)*

Collection of scientific works of H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University «Theory and methods of teaching and education». Kharkiv, 2021. Issue. 51. 216 p.

The collection covers the topical issues of the theory and methodology of teaching and education in institutions of higher and general secondary education.

For scholars, teachers and students.

©H. S. Skovoroda Kharkiv National
Pedagogical University, 2021